

בס"ד

הקבלת "נאום המצוות" לעשרת הדברות
לפרשת כי-תצא

11. דברים ה' א'
"שמע ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשותם"
12. דברים ה' ב'-ג'
"ה' א-להינו כרת עמנו ברית בחרב לא [רק] את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת כי אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו חיים"
13. (דברים ה' י"ט-כ"ד):
"ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך וההר בער באש ותקרבון אלי... ותאמרו... ועתה למה נמות... קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר ה' א-להינו ואת דבר אלינו..."
"וישמע ה' את קול דבריכם... ויאמר ה' אלי... לך אמר להם שובו לכם לאהליכם, ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ..."
14. דברים ו' א'
"והזאת המצוה החקים והמשפטים אשר צוה ה' א-להיכם ללמד אתכם לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה"
15. שמות ל"ד ; כט-לב

(כט) ויהי ברדת משה מהר סיני וישני ללות העדת ביד משה ברדתו מן הקר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדרתו אתו: (ל) ויבא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויבא מן מן אלו: (לא) ויקרא אלהים משה וישבו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה אלהם: (לב) ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר והנה אתו בהר סיני:

16. אבן עזרא על דברים א' א-ב
"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל... במדבר בערבה... אחד עשר יום מחרב דרך הר שיער עד קדש ברנע"
"והישר בעיני שפירוש אלה הדברים שהם דברי המצוות הכתובים בפרשת ראה אנכי, ושופטים וכי תצא, והיה כי תבוא כבר אמר אותם כאשר היו במדבר..."
17. דברים ו' ו-ח
"והיו הדברים האלה... על לבבך, ושנתם לבניך ודברת בסם בשבתך בביתך ובולכתך בדרך ובשכבך ובקומך..."
18. דברים ז' יז-יח
"והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנת התורה הזאת על ספר... והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' א-להיו..."
19. רש"י הירש
"פרשת שופטים באה להסדיר ענינים שונים של הכלל שקביעת חוקיהם היתה דרושה עתה עם ההתישבות המדינית בארץ. פרשת כי תצא מביאה עוד מספר קבוצות של מצוות הבאות להסדיר את היחסים הפרטיים של חיי המשפחה והמשא ומתן, שכן עם ביטול הריכוזיות ועם ההתאזרות הטבעית בארץ היה מקום לחשוש לפרצת גדר החוק, ולפיכך הכתוב מבליט כאן ביחוד אופן ההלכות הבאות לעורר את רוח שמירת החוק, את רוח המשפט, החסד והקידוש המוסרי. מכאן ואילך כל יחיד יעמוד ברשות עצמו ולפיכך יש צורך להחדיר את הרוח הזאת בכל מעשה אשר יעשה."

פרשה זו דנה ביחוד בחיי המשפחה, ביחסים בין המינים, בחיי נישואין, ביחס שבין הורים לבנים ובין בנים להורים, שכן זה היה צפוי שקרבת העמים השכנים תשפיע לרעה דוקא על חיי המשפחה. וצריך לומר חיי המשפחה – וביחוד הצד האזרחי שבהם – יזכו להגשמה מלאה רק עתה, שהרי קיום המשפחה יצא מעתה מידי ההנהגה האלוותית הישירה ותעבור לידי אבי המשפחה המפרנס את אשתו וילדיו"

20. הקבלת "נאום המצוות" לעשרת הדברות

הפרקים ו-י"א	דיבר	נושא בנאום המרכזי
		[חטיבת המצווה]
	א	אהבת ה', אמונה
	ב	איסור עבודה זרה [מקביל לשני הדיברות הראשונים]
		[חטיבת החוקים והמשפטים]
י"ב-י"ד	ג	ייחוד מקום לשם ה' (המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם) [מקביל ל"לא תשא את שם ה' א-להיך לשוא"]
ט"ו-ט"ז	ד	מחזור השמיטה בן שבע השנים, חגים [מקביל לשבת]
י"ז-י"ח	ה	המנהיגות הלאומית (שופטים, נביא, מלך וכו') [מקביל לכיבוד הורים]
י"ט-כ"א	ו	חוקי מלחמה, רצח, עונש מוות [מקביל ל"לא תרצח"]
כ"ב-כ"ה	ז	מצוות שבין אדם לחברו [מקביל לדיברות האחרונות]

1. ראב"ע על שמות כ"א ב'
"אומר לך כלל לפני שאחל לפרש. כי כל משפט או מצוה כל אחד עומד בפני עצמו. ואם יוכלו למצוא טעם למה דבק זה המשפט אל זה או זאת המצוה נדבק בכל יכולתנו ואם לא יוכלנו נחשוב כי החסרון בא מחוסר דעתנו"
2. רש"י על דברים כ' י"א
"ואבל אם נשאה סופו להיות שונאה שגאמר אחריו כי תהיינה לאיש שתי נשים אחת אהובה ואחת שנואה... וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה לך נסמכו פרשיות הללו."
3. רש"י על דברים כ"א כ"ב
"וכי יהיה באיש חטא משפט מות- סמיכות הפרשיות מגיד שאם חסים עליו אביו ואמו סוף שיצא לתרבות רעה ויתחייב מיתה בבי"ד"
4. רש"י על דברים כ"ב ח'
"כי תבנה בית חדש – אם קיימת מצוה שילוח הקן סופך לבנות בית חדש ותקיים מצוה מעקה שמצוה גוררת מצוה ותגיע לכרם ושדה ולבגדים נאים לך נסמכו פרשיות הללו"
5. רש"י על דברים כ"ב י"ב על פי הספרי והגמרא ביבמות
"גדילים תעשה לך – אף מן הכלאים, לך סמך הכתוב"
6. רש"י על דברים כ"ג א'
"ולסמוך לה לא יבוא ממזר ללמד שאין ממזר אלא מחייבי כריתות וק"ו מחייבי מיתות ביי"ד שאין בעריות מיתת ב"ד שאין בה כרת"
7. על מה חוזר "משנת תורה" – ספר דברים

ספר בראשית	בריאת העולם ובחירת ה' בעם ישראל	ספר שמות	יציאת מצרים והמסע להר סיני, קבלת תורה ובניית המשכן
ספר ויקרא	דיני הקרבנות והמצוות שנועדו להפוך את עם ישראל ל"עם קדוש"	ספר במדבר	מסעות מחנה ישראל, המשכן במרכזו, מהר סיני עד ערבות מואב
ספר בראשית	כמעט שאינו מוזכר כלל בספר דברים	ספר שמות	זכרים מעט פרטים על יציאת מצרים בספר דברים, אך אין בו כל אזכור של המשכן, שפרשיותיו הן חלק נכבד בספר שמות
ספר ויקרא	כמעט שאין מוזכר דבר ממנו בספר דברים	ספר במדבר	רוב הסיפורים מוזכרים, אך כמעט כל המצוות אינן נזכרות

8. דברים א' א-ו
"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל... ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש... הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר"
"ה' א-להינו דבר אלנו בחרב לאמר..."
9. דברים ה' א'
"ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהם: שמע ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם היום"
10. חלקת ספר דברים לנאומי משה

נאום א	פרקים א'-ד'	נאום ב	פרקים ה'-כ"ו
נאום ג	פרקים כ"ז-כ"ח	נאום ד	פרקים כ"ט-ל'
	נאום פתיחה		נאום עיקרי
	נאום ג		תוכחה וברית
	נאום ד		תשובה

כה ואם בשדה ימצא האיש את הנער המארשה והחזיק-בה האיש ושכב עמה ומת האיש אשר-שכב עמה לבדו. **כו** ולנער לא-תעשה דבר אינו לנער חטא מות כי פאשר יקום איש על-רעהו וירצחו נפש פו הדבר הזה. **כז** כי בשדה מצאה צעקה הנער המארשה ואין מושיע לה.

34. דברים כ"ג – פסולי חיתון

א לא-יקח איש את-אשת אביו ולא יגלה כנף אביו. **ב** לא-יבא פצוע-דבא ובריות שפכה בקהל יהנה. **ג** לא-יבא ממזר בקהל יהנה גם דור עשירי לא-לא-יבא להם בקהל יהנה עד-עולם.

35. דברים כ"ג – איסור זנות

יח לא-תהיה קדשה מבנות ישראל ולא-יהיה קדש מבני ישראל.

36. דברים כ"ג – איסור ריבית

כ לא-תשיך לאחיך נשך כסף נשך אכל נשך כל-דבר אשר ישך. **כא** לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך למען יברכך יהנה אלהיך בכל משלח ידך על-הארץ אשר-אתה בא-שמה לרשתה.

37. דברים כ"ג – איסור "גנבה" מהקדש

כב כפי-תדר נדר ליהנה אלהיך לא תאחר לשלמו כפי-דרשך ידרשנו יהנה אלהיך מעמד יהנה בך חטא.

38. דברים כ"ג – איסור גנבת תבואה משדות אחרים

כה כי תבא בכרם רעד ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל-פלגך לא תתן. **ס** **כו** כי תבא בקמת רעד וקטפת מלילת בידך וחרמש לא תניף על קמת רעד.

39. דברים כ"ד – איסור לחבול כלי מלאכתו של אדם

ו לא-יחבל החים ורכב כפי-נפש הוא חבל. **ס**

40. דברים כ"ד – איסור גנבת אדם

ז כפי-ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר-בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך.

41. דברים כ"ד – איסור לעשוק שכר שכיר

יז לא-תעשק שכיר עני ואביון מאחיך או מגרךך אשר בארצך בשעריך. **טו** ביומו תתן שכרו ולא-תבוא עליו השמש כי עני הוא ואיליו הוא נשא את-נפשו ולא-ינקא עליו אל-יהנה והיה בך חטא.

42. דברים כ"ה – איסור לרמות במידות ומשקלות

יג לא-יהיה לך בקיסך אבן ואבן גדולה וקטנה. **יד** לא-יהיה לך בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה. **טו** אבן שלמה וצדק יהיה-לך איפה שלמה וצדק יהיה-לך למען יאריכו ימך על האדמה אשר-יהנה אלהיך נתן לך. **טז** כי תועבת יהנה אלהיך כל-עשה אלה כל עשה עול.

43. דברים י"ט – עדים זוממים

טו לא-יקום עד אחד באיש לכל-עון ולכל-חטאת בכל-חטא אשר יחטא על-פי שני עדים או על-פי שלשה-עדים יקום דבר. **טז** כפי-יקום עד-חמס באיש לענות בו סרה. **יז** ועמדו שני-האנשים אשר-להם הריב לפני יהנה לפני הכהנים והשפטים אשר יהיו בזמנים ההם. **יח** ודרשו השפטים היטב והנה עד-שקר העד שקר ענה אחיו. **יט** ועשייתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו ובערת הרע מקרבך. **כ** והנשאים ישמעו ויראו ולא-יספו לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך. **כא** ולא תחוס עינך נפש בגנש עון בעון שון בשון יד ביד רגל ברגל.

44. דברים י"ז – החיוב לחקור את העדים היטב

ד והגד-לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל. ה והוצאת את-האיש ההוא או את-האשה ההוא אשר עשו את-הדבר הרע הזה אל-שעריך את-האיש או את-האשה וסקלתם באבנים ומתו. **ו** על-פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על-פי עד אחד. **ז** יד העדים תהיה-בו בראשנה להמיתו ויד כל-העם באחרנה ובערת הרע מקרבך.

45. דברים כ"ד – תולדה של עדות השקר

טז לא-יומתו אבות על-בנים ובנים לא-יומתו על-אבות איש בחטאו יומתו. **ס** **יז** לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה. **יח** וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך יהנה אלהיך משם על-פן אנכי מצדך לעשות את-הדבר הזה. **א** כפי-יהיה ריב בין אנשים ונגשו אל-המשפט ושפטום והצדיקו את-הצדיק והרשיעו את-הרשע. **ב** והיה אם-בו הכות הרשע והפילו השפט והקפו לפניו כפי רשעתו במספר.

21. דברים פרק ז'

יז כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם. **יח** לא תירא מהם זכר ותזכר את אשר-עשה יהנה אלהיך לפרעה ולכל-מצרים. **יט** המסת הגדלת אשר-קנין והארת והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יהנה אלהיך כפי-עשה יהנה אלהיך לכל-העמים אשר-אתה ירא מפניהם. **כ** וגם את-הצרעה ישלח יהנה אלהיך בם עד-אבד הנשאים והנסתרים מפניך.

22. דברים פרק ו'

יב השמר לך פן-תשכח את-יהנה אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. **יג** את-יהנה אלהיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשב. **יד** לא תלכון אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר סביבותיכם. **טו** כי אל קנא יהנה אלהיך בקרבך פן-יחרה אף-יהנה אלהיך בך והשמידך מעל פני האדמה.

23. מל"א ח'; טו-כא, מא-מג

לח כל-תפלה כל-תחנה אשר תהיה לכל-האדם לכל עמד ישראל אשר ידעו איש נגע לבבו ופרש פניו אל-הבית הזה. **לט** ואתה תשמע השמים מכוון שבתך וקולתך ועשית ונתת לאיש אשר דרכיו אשר תעד את-לבבו כפי-אמתה ידעת לבדך את-לבב כל-בני האדם. **מ** למען יראוך כל-הימים אשר-הם חיים על-פני האדמה אשר נתת לאבותינו.

מא וגם אל-הנכרי אשר לא-מעמך ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך. **מב** כי ישמעון את-שמך הגדול ואת-לדך החזקה וזרעך הנטויה ובא והתפלל אל-הבית הזה. **מג** אתה תשמע השמים מכוון שבתך ועשית ככל אשר-יקרא אליך הנכרי למען ידעו כל-עמי הארץ את-שמך ליראה אתך כעמך ישראל ולדעת כפי-שמך נקרא על-הבית הזה אשר בניתי.

24. דברים ט"ו – ט"ז

א מקץ שבע-שנים תעשה שמיטה...

יב כפי-ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעת תשלחנו הפשי מעמך...

ח ששת ימים תאכל מצות ובוים השביעי יצרת ליהנה אלהיך לא תעשה מלאכה. **ט** שבעה שבעת תספר-לך מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבעות. **י** ועשית חג שבעות ליהנה אלהיך מסת נדבת ידך אשר תתן כפי-ימכרך יהנה אלהיך.

יג חג השבת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרונך ומיקבך. ... **טו** שבעת ימים תחול ליהנה אלהיך במוקום אשר-יבחר יהנה כי יברכך יהנה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך והיית אד שחם.

25. דברים י"ט – עני מקלט

י ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר יהנה אלהיך נתן לך נחלה והיה עליך דמים. **יא** וכי-יהיה איש שגא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת ונס אל-אחת הערים האל. **יב** ושלחו זקני עירו ולקחו אתו משם ונתנו אתו ביד גאל הדם ומת. **יג** לא-תחוס עינך עליו ובערת דם-הנקי מישראל טוב לך.

26. דברים כ' – דיני מלחמה

י כפי-תקרב אל-עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום. **יא** והיה אם-שלום תענד ופתחה לך והנה כל-העם הנמצא-בה יהיו לך למס ועבדך. **יב** ואם-לא תשלים עמך ועשית עמך מלחמה וצרת עליה. **יג** ונתנה יהנה אלהיך בידך והכית את-כל-זכורה לפי-חרב. **יד** רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל-שללה תבו לך ואכלת את-שלל איבך אשר נתן יהנה אלהיך לך. **טו** פן תעשה לכל-הערים הרחוקות ממך מאד אשר יערו לא-מערי הגוים-האלה מהם.

27. דברים כ"א – עגלה ערופה

ז וענו ואמרו ידינו לא שפכה (ושפכו) את-הדם הזה ועיינו לא ראו. **ח** פפר לעמך ישראל אשר-פדית יהנה ואל-תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם. **ט** ואת-הבער אשר מקרבך כפי-תעשה הנקיר הישר בעיני יהנה.

28. דברים כ"א – בן סורר ומורה

כא ורגמהו כל-אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע מקרבך וכל-ישראל ישמעו ויראו.

29. דברים כ"א – תליית המומתים במיתות בית דין

כב וכי-יהיה באיש חטא משפט-מות והומת ותלית אתו על-עץ. **כג** לא-תליו נבלתו על-העץ כפי-קבור תקברו ביום ההוא כפי-קללת אלהים תלוי ולא תטמא את-אדמתך אשר יהנה אלהיך נתן לך נחלה.

30. דברים כ"ב – עשיית מעקה

ח כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא-תשים דמים בביתך כפי-יפל הנפל ממנו.

31. דברים כ"ב – מוציא שם רע

יג כפי-יקח איש אשה ובא אליה ושנאה. **יד** ושם לה עלילת דברים והוצא עליה שם רע ואמר את-האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא-מצאתי לה בתולים. **טו** ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את-בתולי הנער אל-זקני העיר השערה.

כ ואם-אמת היה הדבר הזה לא-נמצאו בתולים לנער. **כא** והוציאו את-הנער אל-פתח בית-אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כפי-עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך.

32. דברים כ"ב – ניאוף עם אשת איש

כב כפי-ימצא איש שכב עם-אשה בעלת-בעל ומתו גם-שניהם האיש השכב עם-האשה והאשה ובערת הרע מישראל

33. דברים כ"ב – נערה מאורסה

כג כפי יהיה נער בתולה מארשה ואיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה. **כד** והוצאתם את-שניהם אל-שער העיר ההוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את-הנער על-דבר אשר לא-צעקה בעיר ואת-האיש על-דבר אשר-ענה את-אשתו נבלה בישראל מקרבך.

כח כפי-ימצא איש נער בתולה אשר לא-ארשה ותפשה ושכב עמה ונמצאו. **כט** ונתן האיש השכב עמה לאבי הנער חמשים כסף ולו-תהיה לאשה תחת אשר ענה לא-ויוכל שלחה כל-ימיו.